Klinička psihologija 15 (2022), 1-2, 79-80

Online ISSN 2459-6264
Print ISSN 1847-3172

Prikaz testa

Susan Edwards, Carolyn Letts,
Indra Sinka, Jelena Kuvač Kraljević,
Lana Kologranić Belić,
Gordana Hržica, Melita Kovačević

Nove Reynell razvojne jezične ljestvice

NRDLS-HR

Naklada Slap: Jastrebarsko, 2019.

Nove Reynell razvojne jezične ljestvice (NRDLS-HR) sveobuhvatan je test za procjenu jezičnih sposobnosti djece u dobi od 2;00 do 7;05 godina namijenjen isključivo logopedima u postupku logopedske procjene. Hrvatska inačica NRDLS-a nastala je zbog nedostatka objektivnog testa za procjenu jezičnih sposobnosti na planu proizvodnje u hrvatskom jeziku. Neprijeporno je da je za rano prepoznavanje i pravovremeno pružanje prikladne podrške i pomoći djeci s jezičnim teškoćama potrebna valjana i pouzdana dijagnostika zbog čega je ovakav test dočekan s oduševljenjem kliničara, a i istraživača. Ovim se testom procjenjuju razumijevanje i proizvodnja od pojedinačne riječi do prvih jednostavnih, a kasnije i složenih sintaktičkih struktura. Osim leksičkih i morfosintaktičkih sposobnosti, testom se ispituje i pragmatička sposobnost i to putem razumijevanja inferencijalnog zaključivanja te metajezične sposobnosti putem procjene gramatičke točnosti. Svi jezični zadatci prate psiholingvistički opis jezičnog razvoja. NRDLS-HR omogućava dobivanje profila djetetovih jezičnih sposobnosti te usporedbu tog profila s profilima njegovih kronoloških vršnjaka, čime se omogućava utvrđivanje djetetovih specifičnih teškoća. NRDLS-HR omogućava određivanje profila jezičnih sposobnosti djece u dobi od 2;00 do 7;05 godina urednog razvoja ili s jasno definiranim oštećenjima ili poremećajima, primjerice, djece s oštećenjem sluha, stečenim jezičnim teškoćama (npr. afazije dječje dobi) i motoričkim poremećajima ili različitim genetskim poremećajima koji utječu na jezični razvoj. Osim toga, omogućava dijagnosticiranje razvojnog jezičnog poremećaja (RJP). Međutim, prilikom dijagnosticiranja RJP-a kliničari trebaju biti oprezni jer temeljni kriteriji za postavljanje te dijagnoze navode da je dijete potrebno ispitati na dva zasebna testa.

Test se sastoji od dviju ljestvica: Ljestvice jezičnog razumijevanja i Ljestvice jezične proizvodnje. Ljestvica jezičnog razumijevanja sadrži 72 ispitne čestice podijeljene u 8 odjeljaka, a Ljestvica jezične proizvodnje 66 ispitnih čestica podijeljenih u 7 različitih odjeljaka. Na adaptaciji hrvatske inačice testa zajedno je radila skupina stručnjaka (pristup odbora, eng. *committee approach*). Ključna okosnica adaptacije hrvatske inačice bio je odabir odgovarajućih ispitnih čestica na temelju niza lingvističkih i psiholingvističkih obilježja. Normiranje NRDLS-a-HR provedeno je na postignućima 791 djeteta u dobi od 2;00 do 7;05 godina. U uzorak za standardizaciju bila su uključena samo djeca urednog kognitivnog i jezičnog razvoja te urednog sluha kojoj je hrvatski materinski jezik. Analiza podataka iz standardizacije upućuje na visoku povezanost između dviju ljestvica NRDLS-a-HR ($r = 0{,}91$). Vrijednosti

koeficijenata pouzdanosti također su visoke te iznose 0,95 za Ljestvicu jezičnog razumijevanja, te 0,97 za Ljestvicu jezične proizvodnje. Test ima visoke vrijednosti osjetljivosti i specifičnosti, pri čemu Ljestvica jezičnog razumijevanja ima nižu osjetljivost, što je očekivano s obzirom na to da većina djece s jezičnim poremećajem ima teškoća i na razini jezične proizvodnje.

Preporučuje se da se ispitivači prilikom upotrebe NRDLS-a-HR vode smjernicama koje osiguravaju da dobiveni rezultat reflektira stvarne jezične sposobnosti djeteta. Ispitivači moraju biti upoznati s općim načelima ispitivanja i preporučuje se da prije provedbe NRDLS-a-HR izdvoje vrijeme da se upoznaju s materijalima za ispitivanje. Osim toga, ispitivači bi trebali osigurati prikladan prostor za provedbu ispitivanja jer dijete ne smije vidjeti sve predmete odjednom. NRDLS-HR se ne smije primijeniti u razmaku kraćem od 6 mjeseci od prethodne primjene. Ispitivanje traje do 60 minuta, ovisno o djetetovoj dobi i jezičnim sposobnostima. Test se ne smije upotrijebiti u procjenjivanju jezičnih sposobnosti djece kojoj hrvatski nije materinski, odnosno prvi jezik.

Zaključno, NRDLS-HR je sveobuhvatan test koji ne nudi samo prikaz djetetovih jezičnih sposobnosti nego zbog svoje transparentnosti kvalitativna analiza rezultata može usmjeriti kliničara u daljnjem planiranju procjene jer omogućava uvid u to koje je djetetove sposobnosti potrebno detaljnije ispitati.

Nikolina Runje

Korespondencija: nina.runje7@gmail.com
Online: 20. 02. 2023.